

Amor al territori i a la seva gent

Edicions Baix Empordà s'ha guanyat meritòriament el qualificatiu de *guardià de les excel·lències de l'Empordanet* en vetllar els darrers trenta anys per les essències d'un territori ric en patrimoni cultural, natural i humà. Amb poc més d'un centenar de volums editats, l'editorial de Palafrugell ha sabut convertir la quotidianitat en història, i els paisatges habituals, en un univers de sensacions.

JOSEP CAMPMAJÓ > Text

Al Francisc Dalmau no li cal la memòria. És una de les persones més ordenades que conec. Des dels setze anys escriu un dietari. I des de l'adolescència manté actiu un llibre de comptes en què detalla cada despesa, cada ingrés i cada inversió que ha fet en els darrers quaranta anys. Fins i tot guarda una còpia de cada tiquet de compra, cada entrada de discoteca i cada factura de supermercat. I no és per un exercici d'austeritat controlada, sinó pel convenciment que cada acció que fem és història. I si volem escriure amb precisió la nostra història, diu, cal que siguem meticulosos amb la memòria. Segurament per això, també, viu amb la càmera fotogràfica penjada al coll. Torna cada dia a casa amb cinquanta o seixanta fotografies noves, que indexa metòdicament i que guarda amb la resta de les més de 600.000 que té a l'arxiu.

Quan l'any 1979 va néixer el *Punt Diari*, també en va néixer la corresponsalia del Baix Empordà (amb seu a Palafrugell), amb el guiatge de Santi Massaguer. Massaguer, col·laborador habitual de *La Revista de Palafrugell*, aglutinà al seu voltant un seguit de col·laboradors, especialment vinculats al món de la fotografia. Formaren part d'aquest primer equip Josep Bofill, Miquel Ros i el mateix Francisc Dalmau, entre d'altres. Amb la finalitat de donar a conèixer tot l'excedent de fotografies interessants que es feien durant l'any a la comarca, i que no sortien al diari, l'any 1983 van publicar la primera *Crònica d'un any*, sota el soplug del *Punt Diari*. Amb la professionalització i la centralització del diari, la corresponsalia va desaparèixer, però no la voluntat de seguir publicant cada any el recull fotogràfic. La necessitat de donar cobertura legal a la publicació és l'embrió del qual va néixer Edicions Baix Em-

pordà. Exactament, i gràcies al dietari de Dalmau, sabem que va ser el 9 de juny del 1989, amb tres socis: Santi Massaguer, Francisc Dalmau i Joaquim Turró, aquest últim propietari de la llibreria La Polèmica, de Palafrugell. L'editorial va trobar en la distribució de llibres i revistes per a ajuntaments i entitats una alternativa de negoci que complementa l'edició.

L'any 1989 el consell editor va engegar la col·lecció «Reculls», per donar a conèixer autors locals o escriptors que residien al Baix Empordà. Aquesta sèrie de volums encetà un decenni d'efervescència del qual sortiren no-

>> *L'equip d'Edicions Baix Empordà al restaurant l'Arc de Palafrugell, lloc habitual de trobada d'artistes. Santi Massaguer, Marià Judez, Modest Cuixart i la crítica d'art Pilar Giró.*

EDICIONS BAIX EMPORDÀ

Per donar a conèixer l'excedent de fotografies interessants que es feien a la comarca, el 1983 van publicar la primera *Crònica d'un any*

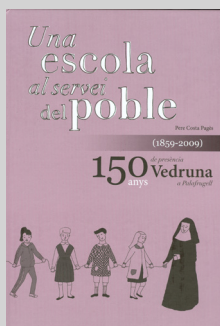
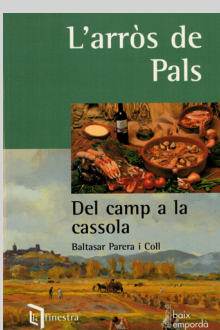
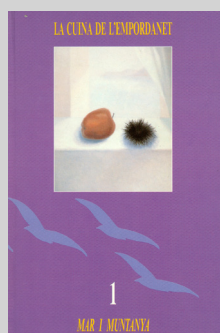
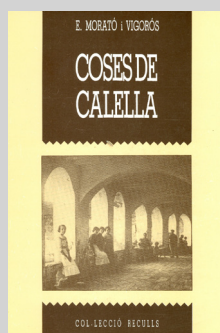
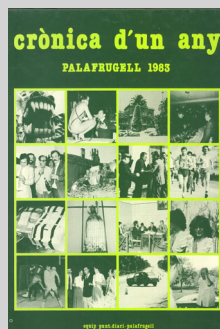
ves famílies temàtiques. L'any 1990 va aparèixer el primer volum de «La Cuina de l'Empordanet» i, poc després, l'acompanyà «La Finestra».

Una evolució natural de l'esperit fundacional de l'editorial, basat en la recuperació de la memòria local i el coneixement de tot allò que la comarca ofereix, és la col·lecció «Àlbum de Records». El primer volum es va publicar l'any 2002 i es convertí en el primer compendi d'imatges explicades de l'evolució del paisatge del Baix Empordà: hostaleria, fotògrafs locals, futbol... Es tracta d'edicions esgotades i molt difícils de trobar. Un cas singular és el llibre reeditat l'any 2009 *El parlar de Palafrugell*, un compendi exhaustiu de paraules i frases específiques de la vila. Paral·lelament a l'edició de llibres, entre 1998 i 2012 Edicions Baix Empordà va editar una col·lecció de mapes de la comarca.

Per reforçar la vessant administrativa de l'editorial, es va incorporar definitivament a l'equip en tasques de gestió Marià Júdez, reconegut assessor palafrugellenc. Amb la mort de Joaquim Turró i de Santi Massaguer, es reforçà el consell editor amb les incorporacions de Cati Piera, la traductora, escriptora i periodista nord-catalana Annie Unland, la traductora Cóncep Iribarren i les hereves de Santi Massaguer.

Si en alguna cosa el nom fa la cosa, el d'Edicions Baix Empordà en seria una prova evident. L'editorial ha sabut tractar amb amor i excel·lència, més enllà del localisme, un territori molt acostumat als grans homes, a les grans dones i a les petites històries que fan de la comarca un referent de país.

Josep Campmajó és escriptor.

Crònica d'un any. El primer número és de l'any 1983. Edicions Baix Empordà va néixer amb la voluntat de donar continuïtat a aquest recull fotogràfic, que esdevingué una crònica anual del que passa a tota la comarca. Les seves pàgines han recollit en imatges les vivències i les fites més importants d'un territori molt acostumat a rebre milers de visitants cada any. Encara avui segueix sent el vaixell insígnia de la petita editorial palafrugellenca.

«Reculls». El primer volum d'aquesta col·lecció (1989) està dedicat a textos sobre la Calella pescadora, avui Calella turística. Quan el consell editorial va decidir incorporar els primers textos literaris, ho va fer sense hipotecar l'esperit fundacional de servei al territori. Amb «Reculls» va buscar donar veu a escriptors locals que parlen sobre el Baix Empordà, els seus pobles i la seva gent. «Reculls» ha permès donar a conèixer textos inèdits d'un alt valor literari.

«La Cuina de l'Empordanet». La primera peça d'aquesta col·lecció (1990) està dedicada a la cuina de mar i muntanya, tan típica d'una comarca acostumada als productes de primera qualitat que serveix una costa de cales i pescadors, i uns camps a l'ombra del massís de les Gavarres. Aquesta combinació ha dotat la comarca de grans cuiners i d'emblemàtics establiments de restauració. Però també és terra de grans gastrònoms i d'importants relators del fet culinari.

L'arròs de Pals. Aquest exemplar enceta la col·lecció monogràfica «La Finestra» (1993), dedicada a productes concrets del Baix Empordà. L'arròs de Pals o les garroines, productes estrella de la gastronomia de l'Empordanet, són tractats amb la independència que mereix la singularitat de la seva tradició culinària. Productes que s'han consolidat en la cuina local, però que ja són coneguts arreu dels països catalans.

Una escola al servei del poble (1859-2009): 150 anys de presència Vedruna a Palafrugell, de Pere Costa Pagès. L'editorial va fer un pas endavant amb «Àlbum de Records», una col·lecció de molta qualitat estètica i formal. Més enllà dels temes genèrics, destaquen de la col·lecció dues publicacions de tema específic: el volum dedicat al centenari de l'arribada del futbol a Palafrugell, i aquest, del qual mostrem la portada, sobre l'Escola Vedruna de Palafrugell (2009).